

Τρύφωνας Κωστόπουλος

Η δομή της Ελληνικής Αυτοδιοίκησης και η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*

Εισαγωγή

Ο βαθμός ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των δομών του κράτους, αλλά και της αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης επιβραδύνει ή επιταχύνει, ανάλογα με την περίπτωση, τους ρυθμούς ένταξης και προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Και αυτό γιατί η κοινότητα μεταβιβάζοντας σημαντικούς οικονομικούς πόρους για την εξισορρόπηση των περιφερειακών ανισοτήτων στα αποκεντρωμένα αυτοδιοικητικά συμβούλια επιτυγχάνει την άμεση σύνδεση των υπερεθνικών κοινοτικών δομών με τα τοπικά - περιφερειακά συμβούλια των κρατών μελών της. Όστε, ανάλογα με το βαθμό ανάπτυξης των δομών της αυτοδιοίκησης, προωθείται η σύγκλιση ή η διεύρυνση των περιφερειακών ανισοτήτων, τόσο σε εθνικό, αλλά ιδιαίτερα σε τοπικό - περιφερειακό επίπεδο.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, οι καθυστερημένες κοινωνικές, πολιτικές, αυτοδιοικητικές δομές ετεροχρονίζουν σημαντικά την ένταξη των προβληματικών περιφερειών στις ταχύρρυθμες διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Άλλωστε, το ελληνικό αυτοδιοικητικό έλλειμμα, σε συνδυασμό με τις αργοπορημένες εκσυγχρονιστικές τάσεις που παρατηρούνται στην αυτοδιοίκηση, τροφοδοτούν, κατά κοινή ομολογία, τους χαμηλούς ρυθμούς απορρόφησης των κοινοτικών πόρων, σηματοδοτώντας την αρνητική πορεία που διαγράφει η οικονομία μας στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Αυτές οι μορφές διακοινοτικών αυτοδιοικητικών διαμεσολαβήσεων, οι οποίες περιλαμβάνονται στους στόχους και τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, ενδέχεται να είναι, φαινόμενο που αξίζει περαιτέρω επιστημονικής διερεύνησης, ή σταδιακή συγκρότηση ή και διάσπαση του εθνοκράτους και μάλιστα σε μια πολιτική διαδικασίας εκ των έσω. Πράγματι, το ελληνικό περιφερειακό πολιτικό στοιχείο διαισθάνεται το θεσμικό του κοινοτικό έλλειμμα, επιζητεί σύγχρονες μορφές κοινωνικής συμμετοχής, ενώ δεν διστάζει να συνάπτει ποικίλες πολιτικές συμμαχίες με τα υπερεθνικά όργανα της Ε.Ο.Κ. Με τη συγκεκριμένη τακτική του αποβλέπει στην άμεση απόσπαση κοινοτικών πόρων, αλλά και στην υπέρβαση πεπαλαιωμένων και αναχρονιστικών διοικητικών αγκυλώσεων που βρίσκονται δομημένες στο εσωτερικό της κεντρικής διοίκησης. Ακόμα ανασταλτικός παράγοντας για τον εκσυγ-

* Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα: Κράτος και Διοίκηση στη σύγχρονη Ελλάδα.

Αθήνα 10-11/12/1991.

χρονισμό της αυτοδιοίκησης είναι η ύπαρξη πελατειακών σχέσεων στην εσωτερική δομή των τοπικών συμβουλίων ταυτόσημων με της κεντρικής διοίκησης, αναβάλλοντας, ως αποτέλεσμα, την ώριμη μεταρρύθμιση των γενικών δομών της δημόσιας διοίκησης.

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει, δηλαδή, τόσο η μορφή και ο χαρακτήρας της ελληνικής Τ.Α., όπως και οι σχέσεις της με την κοινότητα και τα όργανά της, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στην προσπάθειά της να προσαρμοστεί και να ενσωματωθεί στις ευρωπαϊκές δομές.

Η διαδικασία της διοικητικής μεταρρύθμισης του θεσμού της Τ.Α. από την περίοδο της μεταπολίτευσης μέχρι σήμερα

Συστατικό στοιχείο συγκρότησης του ελληνικού κράτους εξακολουθεί να είναι' ο συγκεντρωτικός χαρακτήρας της δημόσιας διοίκησης, δημοσιοοικονομικό φαινόμενο το οποίο μεταφέρθηκε και στις εσωτερικές δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε αντίθεση με τις σύγχρονες τάσεις που διαπερνούν τον δομικό λειτουργισμό της δημόσιας διοίκησης στον ευρωπαϊκό χώρο, στην Ελλάδα εξακολουθούμε να διατηρούμε μια δημόσια διοίκηση, αντιπαραγωγική, αντιλειτουργική, ανορθολογικά δομημένη, ικανοποιημένοι από τ' αποτέλεσμα του συγκεντρωτικού κράτους. Οι συγκεκριμένες δομές, εισχωρώντας με επιδεξιότητα στο πολιτικό μας σύστημα, μαζί με άλλους παράγοντες (τεχνολογική υστέρηση, αποβιομηχάνιση, πελατειακές σχέσεις κ.τ.λ.) ακύρωσαν τη διαδικασία ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας, ενώ δεν διευκόλυναν την πορεία σύγκλισης της οικονομίας μας με το επίπεδο ανάπτυξης των προηγμένων κρατών της Δύσης. Στην περίοδο της μεταπολίτευσης κυριαρχούν οι προσπάθειες του ελληνικού κράτους να εκσυγχρονιστεί και να προσαρμοστεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις που απορρέουν από τον σαφή ευρωπαϊκό προσανατολισμό του. Η πλήρης ένταξη της χώρας μας, το 1981, στην Κοινή Αγορά, όπως θα δούμε στη συνέχεια, δεν επιτάχυνε τις εκσυγχρονιστικές προσπάθειες των ελληνικών κυβερνήσεων, ούτε διευκόλυνε τη διαδικασία σύντομης κάλυψης του αυτοδιοικητικού ελλείμματος που διαχωρίζει τη χώρα μας από τα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη.

Οι οικονομικοί νόμοι ανάπτυξης του καπιταλιστικού τρόπου κοινωνικής αναπαραγωγής προσδιορίζουν, μαζί με άλλους παράγοντες, και το θεσμικό πολιτικό εποικοδόμημα που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο βαθμό ανάπτυξης αυτής της κοινωνίας. Κάτι τέτοιο υποδηλώνει και η συνταγματική θεσμική ρύθμιση, του Συντάγματος του 1975, όπου στο άρθρο 101 προβλέπονται προωθημένες εκσυγχρονιστικές ρυθμίσεις για την τοπική αυτοδιοίκηση, αντίστοιχες των κοινοτικών, αφού αναφέρεται ρητά ότι «τα περιφερειακά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα επί των υποθέσεων της περιφέρειάς των, οι δε κεντρικάί υπηρεσίαι, πλην ειδικών αρμοδιοτήτων, την γενικήν κατεύθυνσιν, τον συντονισμό και τον έλεγχο των περιφερειακών οργάνων, ως νόμος ορίζει». Στην θεσμική συνταγματική προπόρευση η κοινωνία αδυνατεί να προσαρμοστεί, εξακολουθεί να κρατά, τουλάχιστον μέχρι το 1982, στάση αναμονής. Στην ανάγκη για διοικητική μεταρρύθμιση οι συντηρητικές δυνά-

μεις, έμπνευση των οποίων υπήρξε το Σύνταγμα του 1975, εμφανίζονται αρκετά προβληματισμένες, αλλά για λόγους αδράνειας αδυνατούν να απαλλαγούν από παλιά δόγματα (πελατειακές σχέσεις) και τελικά παρασύρονται από το νόμο της δύναμης της συνήθειας (συγκεντρωτισμός), αποφεύγοντας τη θεσμοθέτηση συμμετοχικών περιφερειακών συμβουλίων. Η συγκεκριμένη αδυναμία των συντηρητικών να προχωρήσουν σε πλήρη αναδιάρθρωση των πόρων και των αρμοδιοτήτων φαίνεται καλύτερα, όταν από τα πράγματα αναγκάζονται να βελτιώσουν τη σχέση του Νομαρχιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων σε βάρος του αντίστοιχου Εθνικού. Έτσι παρατηρούμε ότι στη διάρκεια της χρονικής περιόδου 1978–1981 που την εξουσία κατείχαν οι συντηρητικές δυνάμεις, παρά την απουσία Νομαρχιακών Συμβουλίων με ουσιαστικές αρμοδιότητες, βελτιώθηκε ποσοτικά η αντιστοιχία του Νομαρχιακού Προγράμματος σε σχέση με το Εθνικό κατά 4,9%. Ενώ την περίοδο 1982–1987, που στην κυβέρνηση βρέθηκαν οι σοσιαλιστές, οι οποίοι υποσχέθηκαν τη συμμετοχική αποκέντρωση, το Νομαρχιακό Πρόγραμμα σε ποσοστό επί του Π.Δ.Ε. ανήλθε σε 16,1%, βελτιώνοντας τη θέση του έναντι του Εθνικού κατά 3,7%.

Οι σοσιαλιστές την περίοδο 1982–1986 επιχείρησαν μια πλήρη αναδιάρθρωση των περιφερειακών δομών. Η προωθούμενη λαϊκή συμμετοχή είναι περιορισμένη, ενώ αδυνατεί να έρθει σε πλήρη ρήξη με τα παλιά οργανωμένα συμφέροντα που τα προωθούν συγκροτημένες ομάδες πίεσης, και παράλληλα δημιουργεί νέες ομάδες συμφερόντων που έχουν σαν βάση τη συνδικαλισμένη διανόηση, δηλαδή τις νέες ανερχόμενες περιφερειακές ελίτ.

Το προωθούμενο μοντέλο λαϊκής συμμετοχής δεν εκπληρώνει τις αρχές του δημοκρατισμού, γι' αυτό δεν φέρει το λαϊκό κοινωνικό στοιχείο στο περιφερειακό κέντρο λήψης των αποφάσεων, ενώ και εκεί που του παρέχεται αυτή η δυνατότητα, επιζητείται η δική του συναίνεση και η συνυπευθυνότητα στη δημιουργία και στην διαχείριση της κρίσης.

Παρατηρούμε, συνεπώς, ένα μοντέλο λαϊκής συμμετοχής το οποίο δεν λειτουργεί για την υπέρβαση της κρίσης, αλλά κυρίως θέλει να συγκαλύψει την κρίση, παίζοντας τον ρόλο βαλβίδας εκτόνωσης της περιφερειακής κρίσης.

Ο εκδημοκρατισμός των δομών του κράτους, με τη συμμετοχή ευρύτερων κοινωνικών ομάδων στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην εποχή μας, οφείλει να πάρει νέο κοινωνικό περιεχόμενο. Το αίτημα για λαϊκή συμμετοχή πρέπει να υπερβαίνει οπισθοδρομικές αναχρονιστικές απόψεις που στοχεύουν σε μίζερους κονφορμισμούς *ελιτίστικων ομάδων πίεσης*.

Η αυτοδιοίκηση προβάλλει σαν το καλύτερο βήμα έκφρασης του σύγχρονου διανοούμενου εργαζόμενου. Το αποκεντρωμένο κράτος λειτουργεί περισσότερο παραγωγικά, ενώ δεν έρχεται σ' αντίθεση με τον συλλογικό διαχειριστή, αντίθετα τον ενισχύει.

Οι σοσιαλιστές μεταβάλλοντας την πολιτική τους άποψη για την Κοινότητα επαναπροσδιόρισαν τις θέσεις τους σ' όλους τους τομείς, φυσικά και στην τοπική αυτοδιοίκηση, αποδεχόμενοι τον ευρωπαϊκό - κοινοτικό προσανατολισμό της χώρας μας. Κάτω από την πίεση των σύγχρονων τάσεων της κοινωνίας, αλλά και των κοινοτικών επιπτώσεων στην εσωτερική δομή του ελληνικού κράτους, οι σοσιαλιστές

εισήγαγαν μια σειρά από νομοσχέδια με τα οποία θέλησαν να μεταβάλλουν το αυτοδιοικητικό τοπίο στη χώρα μας.

Αρχικά με την ψήφιση του Ν. 1235/82 ανασυγκροτούνται τα νομαρχιακά συμβούλια της δεκαετίας του '50 (Ν. 3200/55) περνώντας από την αποκέντρωση της γνωμοδότησης στην αποκέντρωση των πόρων. Επιδιώκεται, κυρίως μέσω των κοινωνικών δυνάμεων που συμμετέχουν στο Νομαρχιακό Συμβούλιο, να καταστεί το ίδιο το τοπικό λαϊκό στοιχείο συνυπεύθυνο τόσο στην δημιουργία, όσο στην διαχείριση των περιφερειακών λαθών. Αυτό επιτυγχάνεται με την προσεκτική εκλογή των συμβούλων από τους μαζικούς φορείς οι οποίοι κατά βάση ανήκουν στη συμπολίτευση. Η πολύχρονη λειτουργία των Νομαρχιακών Συμβουλίων δεν επιβεβαίωσε τους στόχους και τις διακηρύξεις των σοσιαλιστών. Ο θεσμός σταδιακά έχασε την αρχική του δυναμική, απομονώθηκε από τις ευρύτερες κοινωνικές ομάδες, αδυνατώντας να λειτουργήσει σαν πρόκριμα εισαγωγής της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, έναν από τους βασικούς στόχους που έθεσαν σαν προϋπόθεση οι σοσιαλιστές.

Ακόμα τα Ν.Σ. εξακολουθούν να λειτουργούν με τρόπο αυστηρά γραφειοκρατικό, διευρύνοντας τις ήδη υπάρχουσες πελατειακές σχέσεις, αδυνατώντας να εντάξουν τη μοναδική αποφασιστική τους αρμοδιότητα, δηλαδή την τοπική κατανομή του Ν.Π.Δ.Ε., σ' ένα ενιαίο εθνικό πλαίσιο δημοκρατικού προγραμματισμού, ενώ δεν επωφελήθηκαν από τις γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες κατά τους σοσιαλιστές θα μπορούσαν να αποβούν κρίσιμες για τη λειτουργία του νέου θεσμού των Νομαρχιακών Συμβουλίων.

Στη συνέχεια οι σοσιαλιστές με την ψήφιση του Ν. 1270/82 εισάγουν τρεις καινοτόμες μεταρρυθμίσεις (Διαμερισματικά Συμβούλια, Πάρεδροι, Συνοικιακά Συμβούλια). Με τη συγκρότηση Διαμερισματικών Συμβουλίων νομιμοποιείται στους τρεις μεγαλύτερους δήμους της χώρας (Αθήνα, Θεσ/κη, Πειραιά) η *αποσυγκεντρωμένη συγκέντρωση*, κι' αυτό γιατί χάρη στο εκλογικό σύστημα ο συνδυασμός του δημάρχου κερδίζει όλες τις διοικήσεις των Διαμερισματικών Συμβουλίων. Πρόκειται για μια Λαϊκή Συμμετοχή εναρμονισμένη πλήρως με την ισχυρή δημοτική πλειοψηφία του «κέντρου», αποκλείοντας το ενδεχόμενο συνύπαρξης διαφορετικών πλειοψηφιών στο «μικρό» κέντρο του δήμου, αλλά και στη «μικρότερη» περιφέρεια του διαμερίσματος. Έτσι στα όργανα των Διαμερισματικών Συμβουλίων βρέθηκαν γνωστά στελέχη των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων, υποβαθμίζοντας τη λειτουργία του θεσμού και αποκλείοντας ευρύτερα κοινωνικά στρώματα από τη διοίκηση. Σ' αυτό συνετέλεσε και η πολιτική των δημάρχων οι οποίοι λειτουργώντας συγκεντρωτικά δεν μεταβίβασαν στα Δ.Σ. ούτε εκείνες τις αρμοδιότητες που ορίζει ο νόμος.

Στο ίδιο νομοθέτημα εισάγεται ο θεσμός του Παρέδρου.

Ειδικότερα, μαζί με τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, σε κάθε συνοικισμό εκλέγεται ένας Πάρεδρος, καθήκον του οποίου πρέπει να είναι η προώθηση των τοπικών προβλημάτων. Ο εκλογικός νόμος, όπως και στην περίπτωση των Διαμερισματικών Συμβουλίων, προβλέπει οι Πάρεδροι να εκλέγονται υποχρεωτικά από τον συνδυασμό του Δημάρχου ή Κοινοτάρχη που κέρδισε τις εκλογές. Επιπροσθέτως, οι Πάρεδροι εκλέγονται μόνο με συνδυασμούς με συνέπεια την άμεση εξάρτησή τους από τους κομματικούς μηχανισμούς των κομμάτων οι οποίοι και τους υποδεικνύουν,

μειώνοντας στο ελάχιστο τις τοπικές ζυμώσεις για τη διεκδίκηση του αξιώματος.

Με την εισαγωγή του θεσμού των Συνοικιακών Συμβουλίων επιχειρήθηκε μια πρώτη δημοτική αποκέντρωση σε επίπεδο Ο.Τ.Α., μεταβιβάζοντας κυρίως γνωμοδοτικές αρμοδιότητες σε όργανα άμεσα εκλεγμένα από τον λαό. Τα συνοικιακά συμβούλια ενώ αρχικά φάνηκε ότι μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν δημοτικά όργανα αποκεντρωμένης λαϊκής συμμετοχής, τελικά οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο, κυρίως από την έλλειψη πόρων και ουσιαστικών αρμοδιοτήτων, παρέμειναν όμως στη συνείδηση των τοπικών κοινωνιών σαν την καλύτερη δημοτική ουτοπία.

Το 1984 οι σοσιαλιστές, κάτω από την πίεση που ασκούσαν οι κοινοτικές δομές, διαισθάνθηκαν ότι ο εκσυγχρονισμός των δομών της Τ.Α. είναι αναγκαίος όρος για την ανάπτυξη της οικονομίας μας στις νέες απαιτήσεις που επέβαλαν τα νέα Ευρωπαϊκά δεδομένα.

Γι' αυτό με το Ν.1416/84 παρέχεται η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. ανάληψης οικονομικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ανάλογων της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Ειδικότερα οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συνιστούν δημοτικές διαδημοτικές και διακοινοτικές επιχειρήσεις, δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα, ανώνυμες εταιρείες με συνεταιρισμούς, δημοτικές επιχειρήσεις λαϊκής βάσης. Και εδώ, όπως στην περίπτωση του άρθρου 101 του Συντάγματος, η θεσμική προπόρευση έρχεται σ' αντίθεση με το οικονομικό επίπεδο ανάπτυξης των Ο.Τ.Α. Οι τοπικοί άρχοντες, αδυνατούν να ασκήσουν τα νέα τους επιχειρηματικά καθήκοντα, εξακολουθούν να αγνοούν την τέχνη του management ενώ βρίσκονται αρκετά πίσω από την ιδιωτική πρωτοβουλία στην κατοχή της τεχνογνωσίας. Αυτό αν συνδυαστεί με τα περιορισμένα οικονομικά κίνητρα που δίδονται στις δημοτικές επιχειρήσεις, τις διευκολύνσεις που απολαμβάνουν οι ιδιώτες επιχειρηματίες από τον κρατικό μηχανισμό, την απουσία τοπικής αυτοδιοικητικής συνειδησης, έχει σαν αποτέλεσμα όλα αυτά τα χρόνια οι Ο.Τ.Α. να αδυνατούν να ανταγωνιστούν τους ιδιώτες επιχειρηματίες σε κερδοφόρους τομείς της οικονομίας, ούτε φυσικά να δρουν παράλληλα μ' αυτούς και αρκούνται να καλύπτουν έναν περιορισμένο επιχειρηματικό χώρο, κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος πολύ λίγο ενδιαφέρει τους ιδιώτες επιχειρηματίες.

Στο ίδιο νομοθέτημα, κυρίως για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, αλλά και για να εθιστεί το τοπικό στοιχείο στην αναγκαιότητα θεσμοθέτησης της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, εισάγεται ο θεσμός των Αναπτυξιακών Συνδέσμων (Α.Σ.) οι οποίοι άργησαν να συγκροτηθούν και να δραστηριοποιηθούν σε θέματα τοπικής ανάπτυξης. Έτσι, οι πολιτικές δυνάμεις, κυρίως οι προερχόμενες από την αριστερά, οργάνωσαν τους Α.Σ. στα πρότυπα των Ο.Τ.Α., παρέχοντας τη δυνατότητα σε αποτυχόντες δημάρχους να αποσπάσουν χρήματα από τα προγράμματα της Ε.Ο.Κ., πράγμα το οποίο μπορούσαν να υλοποιήσουν μόνοι τους οι Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα να μη λειτουργήσουν σαν υπερτοπικοί οργανισμοί δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, δίδοντας αντίστοιχες λύσεις σε υπερτοπικά προβλήματα.

Συνειδητά παραμέλησαν και δεν οργάνωσαν τη συζήτηση, ούτε χρηματοδότησαν επιστημονικές έρευνες για την επεξεργασία ενός λειτουργικού δευτεροβάθμιου

αυτοδιοικητικού μοντέλου, προσαρμοσμένου στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας.

Αντίθετα, οι διοικήσεις μεγάλων Α.Σ. εξακολουθούν να αντιπαλεύουν το ενδεχόμενο συγκρότησης δευτεροβάθμιας Τ.Α., αφήνοντας να διαφανεί το συντεχνιακό αίτημα ότι οι ίδιοι σ' αυτή την περίπτωση θα απωλέσουν τη διοίκηση των Συνδέσμων, γεγονός το οποίο με κάθε μέσο προσπαθούν να αποτρέψουν. Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός αυτών των δυνάμεων προβάλλει με έναν στρεβλό και αναχρονιστικό τρόπο.

Ενώ το κύριο είναι η εισαγωγή της δευτεροβάθμιας Τ.Α., αυτές οι δυνάμεις απολυτοποιούν τα κοινοτικά προγράμματα, αδυνατώντας να επιτύχουν τις αναγκαίες διαμεσολαβήσεις μεταξύ γενικού και ειδικού, αφού μια άμεση θεσμοθέτηση της δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας Τ.Α. θα αυξήσει αυτά τα προγράμματα κατά γεωμετρική πρόοδο.

Η μεταρρύθμιση στις δομές της αυτοδιοίκησης την μεταπολιτευτική περίοδο ουσιαστικά κλείνει με την ψήφιση του Ν. 1622/86, στον οποίο περιέχονται οι τελικές επιλογές των σοσιαλιστών, σχετικά με την περιφερειακή ανάπτυξη, την τοπική αυτοδιοίκηση και τον δημοκρατικό προγραμματισμό. Αποτυγχάνει για μια ακόμα φορά, όπως στην περίπτωση του 1416/84, η συνένωση των δήμων και κοινοτήτων. Εισάγεται ο τοπικός αναπτυξιακός προγραμματισμός (ΤΑΠ) των δήμων οι οποίοι τον υλοποίησαν μόνο σε λίγες περιπτώσεις. Δεν ενεργοποιείται η ρύθμιση που προβλέπει την κατάργηση των Νομαρχιακών Συμβουλίων, και αντικατάστασή τους με τη δημοκρατικότερη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, αντίθετα οι σοσιαλιστές περνούν κατευθείαν στο τρίτο επίπεδο, δημιουργώντας 13 Περιφέρειες Προγραμματισμού, όπου η πλειοψηφία των μελών τους, μαζί με τον περιφερειάρχη διορίζεται από την κυβέρνηση.

Ο αυτοδιοικητικός χώρος στην Ελλάδα την περίοδο της μεταπολίτευσης έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αναπαραγωγή των πολιτικών δυνάμεων. Υπήρξε προνομιακός χώρος για την αναπαραγωγή της Αριστεράς, η οποία αποκλεισμένη από την κεντρική πολιτική σκηνή είδε τη συμμετοχή της στις διοικήσεις των Ο.Τ.Α. σαν διέξοδο στην απομόνωσή της, επιχειρώντας μ' αυτόν τον τρόπο να επιβιώσει πολιτικά διαφορώντας για τη δημιουργία πολιτικών ρηγμάτων στη συνοχή του συστήματος.

Οι συντηρητικοί, όπως και οι σοσιαλιστές, κατώρθωσαν να εντάξουν τη λειτουργία των Ο.Τ.Α. στις κεντρικές πολιτικές επιλογές.

Η Αριστερά, όμως, αδυνατώντας άλλη μια φορά να επιτύχει τις αναγκαίες διαμεσολαβήσεις μεταξύ γενικού και ειδικού, είδε την αυτοδιοίκηση σαν προνομιακό χώρο δόμησης του ιδιαίτερου κομματικού της μηχανισμού, αναπαράγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο «αριστερές» γραφειοκρατικές δομές, διαφορώντας για την αναζήτηση ενός αριστερού αυτοδιοικητικού μοντέλου.

Ειδικά στην Αττική δεν έλλειψαν οι αριστερές διοικήσεις από τα Δημοτικά Συμβούλια. Οι πολιτικές ευθύνες για την περιβαλλοντική κρίση της Αθήνας και του Λεκανοπεδίου αγγίζουν καίρια και την Αριστερά. Συναίνεσε στην πολιτική κερδοσκοπίας που εφαρμόστηκε στη γή. Οι επεκτάσεις και οι υπαγωγές αυθαιρέτων στα

σχέδια πόλεως, οι αυξημένοι συντελεστές δόμησης φέρουν και τη σφραγίδα των αριστερών δημάρχων.

Η μικροαστική ιδεολογία της Αριστεράς και των δημάρχων της είχε σαν αποτέλεσμα τη συγκρότηση συμμαχιών που έχουν σαν βάση τα αστικά και μικροαστικά στρώματα της πόλης, των οποίων τα συμφέροντα ήταν συνυφασμένα με την κερδοσκοπία της γης. Οι μικροαστικές αριστερές διοικήσεις των Ο.Τ.Α. δεν πρόβαλλαν ουσιαστικές αντιρρήσεις, ενώ δεν απέρριψαν τις συμμαχίες της κεντρικής διοίκησης σε τοπικό επίπεδο, αντίθετα με την πολιτική τους τις ισχυροποίησαν. Αυτή η πολιτική συνέβαλε στο να φτάσει η Αθήνα με το νέφος στο σημείο μηδέν, εκτινάσσοντας τις τιμές των ακινήτων στα ύψη, εξοστρακίζοντας λαϊκά στρώματα από ιδιόκτητες κατοικίες.

Συμπέρασμα

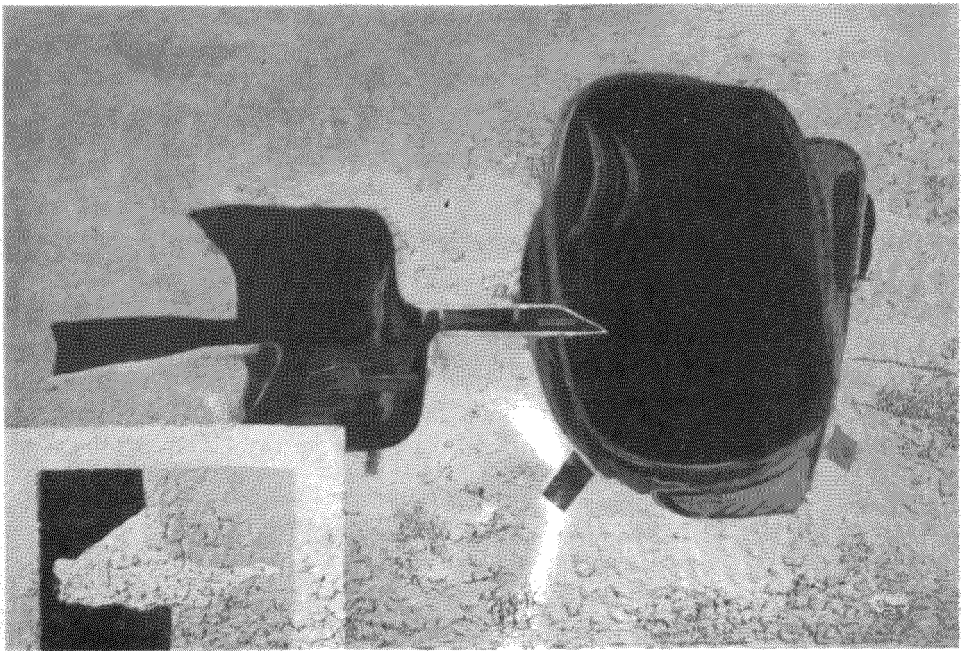
Η κατεύθυνση που κυριαρχεί σήμερα στην κοινότητα είναι η δημιουργία της Ε.Ο.Κ. των περιφερειών. Τα κράτη - μέλη θα πρέπει να διαιρεθούν σε αυτόνομες περιφέρειες, στις οποίες θα μεταφερθούν αυτόνομες αρμοδιότητες, αλλά και οικονομικοί πόροι.

Μεγάλα ποσά από τα διαρθρωτικά ταμεία της κοινότητας, στο μέλλον, θα μεταβιβάζονται απευθείας στις περιφέρειες.

Οι συντηρητικές δυνάμεις στη χώρα μας με τη συνταγματική ρύθμιση του 1975 διευκόλυναν την διαδικασία εισαγωγής της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι σοσιαλιστές πειραματίστηκαν αρκετά, αλλά δεν έφτασαν στην υλοποίηση των ευρωπαϊκών τους διακηρύξεων για την Τ.Α.

Νομίζουμε ότι, τελικά, ο συντονισμός της χώρας με την Ε.Ο.Κ. των περιφερειών είναι απλώς ζήτημα χρόνου. Σύντομα η αντίσταση του παλιού θα υποχωρήσει κάτω από την πίεση των νέων δεδομένων.

Σύγχρονος δήμαρχος στη Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι αυτός που είναι κάτοχος των νέων τεχνολογιών και της πληροφορικής που γνωρίζει άριστα την τεχνική και τα μυστικά του management. Επιτυχημένος δήμαρχος θεωρείται αυτός που μπορεί να συνδιαλέγεται εύκολα με την πολιτική των Βρυξελλών, και συνδέοντας το δημαρχείο του με τις υπερεθνικές δομές της Ε.Ο.Κ., αποσπά πρόσθετους οικονομικούς πόρους, τους οποίους αξιοποιεί μέσα από τη λειτουργία των νόμων της αγοράς. Οι ελλείψεις που έχουμε σαν χώρα, για να ανταποκριθούμε στο συγκεκριμένο μοντέλο του δήμαρχου - επιχειρηματία, είναι αρκετά μεγάλες. Εκείνο όμως που προέχει δεν είναι ο δήμαρχος - επιχειρηματίας, αλλά η άμεση κάλυψη του θεσμικού ελλείμματος που χωρίζει την χώρα μας από την κοινότητα, γιατί υπάρχει ο κίνδυνος οι δήμαρχοι, στην προσπάθειά τους να αποσπάσουν χρήματα από την Κοινότητα να αναγκάζονται να συνάπτουν εξωθεσμικές πολιτικές σχέσεις οι οποίες σταδιακά εξασθενούν την συνοχή του εθνικού κράτους. Ενώ στην περίπτωση θεσμικής ισορροπίας, η συνοχή του εθνικού κράτους είναι εξασφαλισμένη.

Ζορζ Μπρακ: Πετώντας (1956-1961)

Η Ζορζ Μπρακ (Ζορζ Μπρακ, 1902-1995) ήταν ένας από τους σημαντικότερους γαλλικούς καλλιτέχνες του 20ού αιώνα. Ήταν ένας από τους ιδρυτές της Κινηματικής (Cinéma) και της Αβαν-Γαρντί (Avant-garde). Η τέχνη του Μπρακ χαρακτηρίζεται από την απλότητα, την καθαρότητα και την έμφαση στην οπτική και την κίνηση. Τα έργα του Μπρακ είναι γνωστά για την απλότητα και την καθαρότητα των γραμμών, καθώς και για την έμφαση στην οπτική και την κίνηση. Η Ζορζ Μπρακ ήταν ένας από τους σημαντικότερους γαλλικούς καλλιτέχνες του 20ού αιώνα. Ήταν ένας από τους ιδρυτές της Κινηματικής (Cinéma) και της Αβαν-Γαρντί (Avant-garde). Η τέχνη του Μπρακ χαρακτηρίζεται από την απλότητα, την καθαρότητα και την έμφαση στην οπτική και την κίνηση. Τα έργα του Μπρακ είναι γνωστά για την απλότητα και την καθαρότητα των γραμμών, καθώς και για την έμφαση στην οπτική και την κίνηση.